

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített negyedik tanács)

2005. október 6.*

A T-22/02 és T-23/02. sz. egyesített ügyekben,

a **Sumitomo Chemical Co. Ltd**, Tokió (Japán) és

a **Sumika Fine Chemicals Co. Ltd** (Oszaka [Japán], képviseli mindkettőt:
M. Klusmann ügyvéd és V. Turner solicitor)

felpereseknek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselet: L. Pignataro-Nolin és A. Whelan,
meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxemburg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: angol.

az EK 81. cikket és az EGT-megállapodás 53. cikkét alkalmazó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – „vitaminok”-ügy) hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 6.,) megsemmisítése iránt benyújtott keresete tárgyában, amennyiben az a felpereseket érinti,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(negyedik kibővített tanács),

tagjai: H. Legal, tanácselnök, P. Lindh, P. Mengozzi, I. Wiszniewska-Białecka és V. Vadapalas bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. november 18-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

- ¹ Az EK 81. cikket és az EGT-megállapodás 53. cikkét alkalmazó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – „vitaminok”-ügy) hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK határozatának (HL 2003. L 6., 1. o., a továbbiakban: Határozat) 1. cikkében a Bizottság megállapította, hogy több vállalkozás megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését és az

Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy önálló megállapodások sorában vettek részt, amelyek vitamintermékek, mégpedig az A-, E-, B1-, B2-, B5-, B6-vitamin, a folsav, a C-, D3-, H-vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok tizenkét különböző piacát érintették. A Határozat (2) preambulumbekkezdéséből kiderül, hogy e megállapodások keretében az érintett vállalkozások meghatározták különböző termékek árát, eladási kvótákat osztottak szét, közösen határoztak el és hajtottak végre áremeléseket, a megállapodásaiknak megfelelően tették közzé az árismertetőiket, a megállapított árakon adták el termékeiket, a megállapodások tiszteletben tartását felügyelő és ellenőrző mechanizmust hoztak létre, és a terveik végrehajtása érdekében rendszeres találkozókon vettek részt.

- 2 E vállalkozások közé tartozik többek között a japán Sumitomo Chemical Co. Ltd (a továbbiakban: Sumitomo) és Sumika Fine Chemicals Co. Ltd (a továbbiakban: Sumika), amelyek terhére a H-vitamin, illetve a folsav közösségi és EGT-piacain megvalósított jogsértést róttak (a Határozat 1. cikke (1) bekezdésének j) és k) pontja).
- 3 A Határozat 1. cikke (2) bekezdésének k) és l) pontjában a Bizottság azt állapította meg, hogy azok a jogsértések, amelyekben a Sumitomo és a Sumika vett részt, 1991. októbertől 1994. áprilisig, illetve 1991. januártól 1994. júniusig tartottak.
- 4 A Határozat 2. cikke előírta azon vállalkozások számára, amelyek terhére rótták a megállapított jogsértéseket, hogy azonnal hagyják abba a jogsértő magatartást, amennyiben még nem tették meg, és a jövőben tartózkodjanak a megállapított jogsértő cselekmények és magatartások megvalósításától, valamint minden olyan intézkedéstől, amelynek célja vagy hatása ezekkel azonos vagy egyenértékű lenne.

- 5 Miközben a Bizottság bírságot szabott ki az A-, E-, B2-, B5-, C-, D3-vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok piacain megállapított jogsértések miatt, nem szabott ki bírságot a B1-, B6-, H-vitamin és a folsav piacain megállapított jogsértések miatt (a Határozat 3. cikke).

- 6 A Határozat (645)–(649) preambulumbekzdéséből kiderül ugyanis, hogy az ez utóbbi piacokon megállapított jogsértések több mint öt évvel azelőtt megszűntek, hogy a Bizottság megkezdte volna a vizsgálatot, és hogy emiatt e jogsértésekre az eljárások időtartamának korlátozásáról, valamint az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló, 1974. november 26-i 2988/74/EGK tanácsi rendelet (HL L 319., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 61. o.) 1. cikke volt alkalmazandó.

- 7 Ennek megfelelően a Sumitomo és a Sumika tekintetében nem szabtak ki bírságot.

- 8 A Határozatból ((650) preambulumbekzdés) az is kitűnik, hogy a kifogásközlésre adott válaszában mindkét vállalkozás hivatkozott arra, hogy azon jogsértésekről, amelyekben állítólag részt vettek, a Bizottság elévülés miatt már nem hozhat határozatot.

- 9 A Határozatban ((651) preambulumbekzdés) a Bizottság elutasította ezt az érvelést megállapítva, hogy „az elévülésre vonatkozó szabályok kizárólag a bírságok, illetve szankciók alkalmazására vonatkoznak”, és hogy „nincs kihatásuk a Bizottság azon jogára, hogy megállapodások kapcsán eljárást folytasson, és adott esetben tiltó határozatot hozzon.”

Eljárás és a felek kérelmei

- 10 A jelen, T-22/02., illetve T-23/02. sz. alatt nyilvántartásba vett keresetüket a Sumitomo és a Sumika az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 7-én benyújtott külön keresetleveleikben terjesztették elő.

- 11 Az Elsőfokú Bíróság első tanácsának elnöke 2004. április 30-i végzésével a T-22/02. és a T-23/02. sz. ügyeket a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából a közöttük lévő összefüggés miatt az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 50. cikke szerint egyesítette.

- 12 Az Elsőfokú Bíróság az eljárási szabályzat 14. cikke alapján és az első tanács javaslatára az ügyet a feleknek az említett eljárási szabályzat 51. cikke szerinti meghallgatását követően kibővített ítélkező testület elé utalta.

- 13 Minthogy az Elsőfokú Bíróság tanácsainak összetétele módosult, és az előadó bíró a negyedik tanácsba került át, a jelen ügyeket is a negyedik kibővített tanács elé utalták.

- 14 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (negyedik kibővített tanács) úgy döntött, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt.

- 15 A felek előadásait és az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszait a 2004. november 18-án megtartott tárgyaláson hallgatták meg.
- 16 A Sumitomo a T-22/02. sz. ügyben azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság a Határozatot semmisítse meg az őt érintő részében, és kötelezze az alperest a költségek viselésére.
- 17 A Sumika a T-23/02. sz. ügyben azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság a Határozatot semmisítse meg az őt érintő részében, és kötelezze az alperest a költségek viselésére.
- 18 A Bizottság mindkét egyesített ügyben azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság utasítsa el a keresetet, és kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A megsemmisítés iránti kérelemről

- 19 Keresetük alátámasztására a felperesek két jogalapra hivatkoznak, amelyeket egyrészt a Bizottság jogsértés megállapítására irányuló jogának elévülésére, másrészt a Bizottság hatáskörének a hiányára alapítanak.

1. A Bizottság jogsértés megállapítására irányuló joga elévülésére alapított első jogalapról

- 20 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság a jelen ügyben rájuk vonatkozólag nem hozhatott tiltó határozatot, mert ez a joga egyrészt a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke alapján, másrészt a közösségi jog bizonyos általános elvei alapján elévült.

Első rész: a 2988/74/EGK rendelet

A felek érvei

- 21 A felperesek megjegyzik, hogy a Bizottságnak az a joga, hogy bírságot, illetve szankciót alkalmazzon a közösségi versenyjog megsértése miatt a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke alapján öt év alatt elévül, és hogy a Bizottság maga is elismerte, hogy ez az elévülési idő a felperesek tekintetében lejárt.
- 22 Úgy ítélik meg, hogy egy formális tiltó határozat, mint amelyet a jelen ügyben velük szemben hoztak, az említett cikk értelmében szankciónak minősül, mert legalább háromféle hátrányos jogkövetkezémmel jár.
- 23 Először az egész világra kiterjedő megállapodás keretében elkövetett versenyjogi jogsértést megállapító Határozat további eljárásokra adhat alapot a tagállamokban, ahol az elévülési határidők eltérőek, valamint akár más államokban is. A Bizottság megállapításait ezen eljárások során figyelembe vehetik, ami a felperesek számára

legalábbis azzal a következménnyel járhat, hogy védekezésük biztosítása érdekében nagyon nagy költségeket kell felvállalniuk. Másodsor, polgári jogi igényt támaszthatnak a felperesekkel szemben kártérítési követeléseik alátámasztásaként a Határozatra hivatkozni kívánó harmadik személyek. Harmadsor, a Határozat súlyosan sérti a felperesek jó hírnevét, aminthogy a harmadik személyek által indított polgári jogi perekből eredő hátrányos publicitás is.

- 24 A felperesek megjegyzik, hogy a 2988/74/EGK rendelet célja a preambulumának megfelelően az, hogy a jogbiztonság érdekében bevezesse az elévülési idő elvét mind a bírságok, mind az egyéb szankciók tekintetében. A 2988/74/EGK rendelet által előírthoz hasonló elévülési időknél egy adott jogrendszerbe történő bevezetése azt kívánja biztosítani, hogy a jogrendszer jó működése érdekében a hosszú ideje elkövetett jogsértések tekintetében már ne lehessen eljárást lefolytatni és büntetést kiszabni. A jogbiztonság, az igazságosság és az igazgatás hatékonysága azt kívánják meg, hogy ez utóbbi a forrásait és az adózók pénzét az aktuális, és ne a múltbéli jogsértések miatt folytatott eljárásokra fordítsa. Ebből következőleg egy bizonyos idő után nemcsak bírság nem szabható ki többé a vállalkozásokra, hanem attól sem kell már tartaniuk, hogy jogsértést megállapító határozatot hoznak velük kapcsolatban, és el kell szenvedniük az ebből eredő hátrányos jogkövetkezményeket.
- 25 Ebből a felperesek szerint az következik, hogy a 2988/74/EGK rendelet szerint a Bizottság nem pusztán bírságot nem szabhatott ki a felperesekre, hanem jogsértést megállapító határozatot sem hozhatott velük kapcsolatban.
- 26 Az alperes szerint a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdése összefüggésében és a rendelet előkészítő iratainak fényében olvasva nem értelmezhető úgy, mint amely a rendelet preambulumban hivatkozott jogszabályokban meghatározott, szigorúan vagyoni jellegű bírságoktól és szankcióktól eltérő bírságokra, illetve szankciókra vonatkozna. E cikk éppen azért használja a „bírság” és a

„szankció” szavakat, hogy az említett jogszabályokban akár „bírsággént”, akár „szankcióként” meghatározott minden vagyoni szankciót ugyanazon elévülési idő alá vonhassa. Abból, hogy a rendeletnek a Bizottság által előterjesztett eredeti tervezete és az ezt követő két módosított tervezet a „bírság (szankció)” kettős kifejezést használta, jól látható, hogy a két kifejezést szinonimaként kívánta használni. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (a továbbiakban: EGSZB) 1972. június 29-i véleményének első mondatából („A rendelettervezet csak az EGK létrehozásáról szóló szerződés alapján a közlekedés és a verseny területén elfogadott rendelkezések megsértése miatti bírságok kivételére és beszedésére vonatkozó jogot érinti.”) az tűnik ki, hogy az EGSZB úgy értelmezte a rendelettervezetet, mint amely kizárólag a tág értelemben vett bírságokra vonatkozik, ideértve a kényszerítő bírságot is.

- 27 Az alperes mindenestre úgy ítéli meg, hogy egy harmadik állam versenyhatósága által alkalmazott bármilyen szankció, illetve egy nemzeti bíróság általi bármilyen kártérítésre való kötelezés semmiképpen sem minősíthető a Bizottság által alkalmazott szankciónak. Ezen túlmenően a jó hírnév sérelme legfeljebb közvetett következménye a Határozat elfogadásának, és nem tekinthető szankciónak. Ráadásul a felperesek összekeverik a jogsértést megállapító határozat elfogadását és annak közzétételét. Márpedig csak a közzététel jelenthet potenciális kockázatot a címzett érdekeire anélkül, hogy ezzel együtt szankciónak minősülne.
- 28 Válaszukban a felperesek arra hivatkoznak, hogy ha a 2988/74/EGK rendelet szerint a Bizottságnak már nincs joga arra kötelezni a vállalkozásokat, hogy hagyják abba a megállapított jogsértést, illetve bírságot és kényszerítő bírságot kiszabni jogsértés esetén, ebből szükségképpen az következik, hogy arra sincs implicit joga, hogy megállapítsa a szóban forgó jogsértést (a Bíróság 7/82. sz., GVL kontra Bizottság ügyben 1983. március 2-án hozott ítéletének [EBHT 1983., 483. o.] 23. pontja).
- 29 A felperesek megjegyzik, hogy a közösségi jog értelmezése során a Bíróság a szavak nyilvánvaló értelmét, a jogalkotási kontextust, az intézkedés célját veszi igénybe, és

csak másodlagosan az előkészítő iratokat (Tizzano főtanácsnok a Bíróság C-133/00. sz., Bowden és társai ügyben 2001. október 4-én hozott ítéletéhez [EBHT 2001., I-7031. o.] előterjesztett indítványának [EBHT 2001., I-7033. o.] 28–30. pontja. Az előkészítő iratok önmagukban nem tekinthetők úgy, mint amelyek világosan kifejezik egy rendelet kibocsátóinak szándékát (az Elsőfokú Bíróság T-102/96. sz., Gencor kontra Bizottság ügyben 1999. március 25-én hozott ítélete [EBHT 1999., II-753. o.] 128–129. pontja). A jelen ügyben tehát nem az a lényeg, hogy az EGSZB hogyan értelmezte a rendelettervezetet, hanem maga a rendelettervezet végleges szövegének megfogalmazása.

30 A 2988/74/EGK rendelet szövege világos és egyértelmű. Nem kétséges, hogy hátrányos joghatásai és az általa követett klasszikus represszív cél miatt egy jogsértést megállapító határozat ténylegesen szankciót képez az említett cikk értelmében. Az alperes ezt maga is elfogadja, amikor elismeri, hogy a határozatot „a példás magatartás bátorítása” és „minden visszaesés megelőzése” érdekében fogadta el, amely érdekek a felperesek szerint minden szankció klasszikus céljának felelnek meg. Hangsúlyozzák egyrészt, hogy Reischl főtanácsnoknak a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélethez előterjesztett indítványának 510. és 516. pontjából kiderül, hogy az alperes abban az ügyben már elismerte, hogy egy jogsértést megállapító határozatnak szankcióhatása van azáltal, hogy közzéteszik a Hivatalos Lapban, és másrészt hogy a Bíróság a 41/69. sz., ACF Chemiefarma kontra Bizottság ügyben 1970. július 15-én hozott ítéletének (EBHT 1970., 661. o.) 104. pontjában további szankcióhatást tulajdonított a határozat közzétételének.

31 A felperesek különösen azt hangsúlyozzák, hogy a nemzeti, tagállami vagy harmadik állambeli bíróság a Bizottság megállapításait „első ránézésre elegendő bizonyíték-ként” használhatja fel, amelyet a felperesek a legnagyobb nehézséggel tudnak megcáfolni, különösen az Európai Unió tagállamaiban. E tekintetben Ausztrália, az Egyesült Államok és Kanada bírósági szerveinek határozatait idézik, valamint a Bíróság C-344/98. sz., Masterfoods és HB ügyben 2000. december 14-én hozott ítéletének (EBHT 2000., I-11369. o.) 49–52. pontját. Megjegyzik, hogy az alperes beadványaiban hallgatólagosan maga is elfogadja ezt a lehetőséget, amennyiben a második jogszerűségi kérdésben adott válaszában „arra az érdekre, hogy a sérelmet szenvedett

felek a nemzeti polgári jogi bíróságokhoz fordulhassanak” olyan jogos érdekként hivatkozik, mint amely feljogosítja jogsértést megállapító határozat meghozatalára (lásd a lenti 122. pontot).

- 32 A felperesek hozzátézik, hogy a 2988/74/EGK rendeletnek a jogsértést megállapító határozatokra való alkalmazhatóságát nem kérdőjelezi meg a jogalkotási kontextus sem. Megjegyzik, hogy a „szankció” szónak a rendelet 1. cikkében történő használatát nem magyarázza meg, ahogyan az alperes állítja, annak a szükségessége, hogy különböző elnevezésű vagyoni szankciókat közös elévülési szabályoknak vessenek alá. A „bírság” szó szintén világosan magában foglalta volna az Európai Gazdasági Közösség létrehozásáról szóló Szerződés 79. cikke (3) bekezdésének végrehajtására kiadott, a fuvarozási tarifák és feltételek terén fennálló hátrányos megkülönböztetés megszüntetéséről szóló, 1960. június 27-i 11. tanácsi rendeletben (HL 1960. 52., 1121. o.) előírt vagyoni szankciót.
- 33 Az alperes viszonzásában vitatja a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítéletből az alperesek által levezetett érvet, nevezetesen arra rámutatva, hogy abban az ítéletben a Bíróság nem azt mondta ki, hogy a jogsértést megállapító határozat meghozatalára irányuló implicit jog közvetlenül a jogsértés abbahagyásának előírására és a bírság kiszabására irányuló, jogszabályok által biztosított hatáskörből következne, hanem azt, hogy e hatáskörök közös jogalapja az EK 83. és az EK 85. cikk. Ezenkívül a felperes vitatja a felpereseknek a fent hivatkozott ACF Chemiefarma kontra Bizottság ítéletre vonatkozó értelmezését.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 34 Előjáróban hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság feladata a közösségi versenypolitika irányainak kijelölése és végrehajtása. Ezért az EK 85. cikkének (1) bekezdése, amely az EK 211. cikk által a Bizottságra ruházott általános felügyeleti feladatkör specifikus

megnyilvánulása e területen, azzal a feladattal bízta meg, hogy biztosítsa az EK 81. és EK 82. cikkben megállapított elvek alkalmazását, és az EK 83. cikk alapján elfogadott rendelkezések széles körű hatáskörrel ruházták fel (a Bíróság C-234/89. sz. Delimitis-ügyben 1991. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 1991., I-935. o.] 44. pontja és a fent hivatkozott Masterfoods és HB ítéletének 46. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-24/90. sz., Automec kontra Bizottság ügyben 1992. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-2223. o.] 73. és 74. pontja).

35 Az időben a jelen ügyre alkalmazandó, a Szerződés [81.] és [82.] cikkének végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) által a Bizottságra ruházott jogkörök célja tehát az, hogy lehetővé tegyék számára az EK 85. cikk által rábízott azon feladata végrehajtását, hogy biztosítsa a versenyszabályok tiszteletben tartását a közös piacon (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ügyben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 54. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-112/98. sz., Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben 2001. február 20-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-729. o.] 61. és 66. pontja). A közérdeknek is a versenyellenes magatartások és megállapodások elkerülése, feltárása, valamint szankcionálása felel meg (a fent hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet 54. pontja).

36 A 17. rendelet ezért feljogosítja a Bizottságot arra, hogy kötelezze a vállalkozásokat a megállapított jogsértés abbahagyására, valamint hogy bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabjon ki jogsértés esetén. Az ilyen határozatok meghozatalának joga szükségképpen magában foglalja a szóban forgó jogsértés megállapításának jogát (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 23. pontja).

37 A jogsértés bizottsági határozat meghozatala előtti abbahagyása önmagában nem képez akadályt a Bizottság azon hatáskörének gyakorlása előtt, hogy megállapítsa és szankcionálja a versenyjogi szabályok megsértését. E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy a Bizottság szankciók kiszabására irányuló hatáskörét egyáltalán

nem érinti az a tény, hogy a jogsértést megvalósító magatartás és a káros hatásainak lehetősége már véget ért (a fent hivatkozott ACF Chemiefarma kontra Bizottság ítélet 175. pontja), másrészt pedig hogy a Bizottság hozhat olyan határozatot, amelyben egy a vállalkozás által már abbahagyott jogsértést állapít meg, feltéve hogy az intézménynek ehhez jogos érdeke fűződik (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 24. pontja).

- 38 A jelen ügyben a Bizottság határozatában a felpereseket illetően arra szorított, hogy megállapította, hogy megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését és az EGT-Megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy részt vettek a H-vitamin (a Sumimoto, 1991. októbertől 1994. áprilisig), illetve a folsav (a Sumika 1991. januártól 1994. júniusig) közösségi és EGT piacait érintő megállapodásokban, és felszólította őket, hogy ne ismételjék meg ezeket a cselekményeket, illetve magatartásokat, és ne hozzanak semmilyen ezzel azonos vagy egyenértékű hatású intézkedést. Ezzel szemben a Bizottság nem szabott ki bírságot a felperesekre, mert azok több mint öt évvel a Bizottság vizsgálatának megkezdése előtt beszüntették az említett megállapodásokban való részvételüket, amiből a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke szerint az következik, hogy az intézmény bírságkiszabási joga elévült.
- 39 Első jogalapjuk első részével a felperesek lényegében azt róják fel a Bizottságnak, hogy megsértette ezt a cikket, mert a benne előírt elévülés szerintük kiterjed az ügyben szereplő jogsértés megállapítására irányuló jogra is. Különösen azt hangsúlyozzák, hogy egyrészt a jogsértést megállapító határozatok a „szankció” fogalmába tartoznak, amelyet a Bizottság a szóban forgó rendelkezésben előírt elévülési idő lejárta után nem alkalmazhat, másrészt a bírságkiszabási jog elévülés útján történő megszűnése szükségképpen magában foglalja a jogsértés megállapítására irányuló benne foglalt jog elévülését is.
- 40 Elsőként tehát azt kell meghatározni, hogy a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében meghatározott elévülési idő vonatkozik-e a Bizottság azon jogkörére, hogy megállapítsa az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértését, ahogyan azt a felperesek állítják.

41 A 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] Bizottságnak az Európai Gazdasági Közösség szállításra vagy versenyre vonatkozó szabályainak megsértése miatti bírságok vagy szankciók kiszabását érintő jogkörére [helyes fordítás: jogára] a következő elévülési időszakok érvényesek:

a) három év a vállalkozások vagy a vállalkozások társulásainak kérelmeire vagy bejelentéseire, a tájékoztatás kérésére vagy a vizsgálatok végzésére vonatkozó rendelkezések megsértése esetén;

b) öt év minden más jogsértés esetén.

42 A rendelkezés szó szerinti értelmezése során figyelembe kell venni azt, hogy a közösségi jogszabályokat több nyelven szövegezték meg, és hogy a különböző nyelvi változatok egyaránt hitelesek, így egy közösségi jogi rendelkezés értelmezése maga után vonja a különböző nyelvi változatok összehasonlítását (a Bíróság 283/81. sz. CILFIT-ügyben 1982. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 1982., 3415. o.] 18. pontja).

43 E tekintetben arra kell rámutatni, hogy a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének szövege szinten minden nyelvi változatban megjelöli, hogy az elévülés a Bizottság bírságkivetési, illetve szankcióalkalmazási jogára vonatkozik. Egyik nyelvi változat sem utal tények, jogsértések vagy a Bizottság jogsértés megállapítására irányuló jogának az elévülésére. Ezért az említett rendelkezésben a „bírság” kifejezés mellett szereplő „szankció” kifejezés jelentését kell megvizsgálni annak ellenőrzéséhez, hogy ez a kifejezés vonatkozik-e a jogsértést megállapító határozatokra is, ahogyan azt a felperesek állítják.

- 44 Noha e kifejezés önmagában vizsgálva a legtöbb nyelvi változatban szélesebb körre vonatkozhat, mint a „bírság” kifejezés, amely csak vagyoni jellegű szankciókat jelöl, vannak olyan nyelvi változatok (mégpedig a finn és a svéd), amelyekben e kifejezés az előtte álló „bírság” kifejezéshez hasonlóan szükségképpen vagyoni szankciókra vonatkozik.
- 45 Némileg ellentmondásos értelmezéshez vezet az 1. cikk címének a megvizsgálása is. A 2988/74/EGK rendelet egyes nyelvi változatai e címben a „kereset” vagy az „eljárások” elévülését említik, amely kifejezések azt sugallhatnák, hogy a szóban forgó rendelkezésben előírt elévülés nemcsak a jogsértések szankcionálásának jogára terjed ki, hanem a mindössze a jogsértés megállapítására irányuló eljárásindítás lehetőségére is. Más változatokban a cím olyan kifejezéseket tartalmaz – mint a francia „poursuites” vagy a holland „vervolging” szó –, amelyek a „kereset”, illetve az „eljárások” kifejezésekkel ellentétben egyértelműen megtorló célú eljárásra utalnak. A dán változatban a cím „gazdasági szankciók” alkalmazása jogának az elévülését említi.
- 46 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint miközben a közösségi rendeletek egységes értelmezésének szükségessége miatt egy meghatározott szöveg nem vizsgálható elszigetelten, hanem kétség esetén az egyéb nyelvi változatainak fényében kell értelmezni és alkalmazni, e változatok közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést annak a szabályozásnak a célja és általános rendszere alapján kell értelmezni, amelynek része (a Bíróság 9/79. sz. Koschniske-ügyben 1979. július 12-én hozott ítéletének [EBHT 1979., 2717. o.] 6. pontja, 100/84. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 1985. március 28-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 1169. o.] 17. pontja és C-152/01. sz. Kyocera Electronics Europe ügyben 2003. november 20-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-13821. o.] 33. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-80/97. sz., Starway kontra Tanács ügyben 2000. szeptember 26-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3099. o.] 81. pontja).

47 Általánosabban pedig egy közösségi jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak e rendelkezés szavaira kell figyelemmel lenni, hanem szövegösszefüggésére, annak a rendeletnek a céljaira, amelynek részét képezi (a Bíróság 292/82. sz. Merck-ügyben 1983. november 17-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3781. o.] 12. pontja), valamint a közösségi jog egészére is (a fent hivatkozott CILFIT-ítélet 20. pontja).

48 A kontextuális és teleológiai értelmezés kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy amint az az alperes által az ügyiratokhoz csatolt 1971. december 23-i COM(71) 1514 végleges bizottsági tervezetből kitűnik, a 2988/74/EGK rendeletet a közösségi jogalkotó válaszként fogadta el a Bíróságnak a kininpiacra vonatkozó megállapodással kapcsolatos ügyekben 1970-ben hozott ítéleteiben megfogalmazott iránymutatásokra (lásd például a fent hivatkozott ACF Chemiefarma kontra Bizottság ítélet 18–20. pontját), amelyeket a Bíróság a színezőanyag-piacra vonatkozó megállapodással kapcsolatos ügyekben 1972-ben megismételt (lásd a Bíróság 52/69. sz., Geigy kontra Bizottság ügyben 1972. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1972., 787. o.] 21. pontját). A Bíróság ezekben az ítéletekben – miután megállapította, hogy a Bizottság versenyszabályok megsértése esetén fennálló bírságkiszabási jogkörére vonatkozó jogszabályok nem tartalmazzak az elévülési időre vonatkozó rendelkezéseket – hangsúlyozta, hogy annak érdekében, hogy betölthessék a jogbiztonság biztosítására irányuló szerepüket, az elévülési határidőket előre meg kell határozni, és tartamuk, valamint alkalmazási feltételeik rögzítése a közösségi jogalkotó hatáskörébe tartozik.

49 Meg kell jegyezni, hogy a 2988/74/EGK rendelet első preambulumbekzdése megállapítja, hogy „az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai értelmében a Bizottság jogosult pénzbírságokat, büntetéseket és kényszerítő bírságokat kivetni azokra a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amelyek a tájékoztatásra vagy a vizsgálatok végzésére, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, a versenykorlátozó magatartásokra és az erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó közösségi jog ellen vétenek”, továbbá hogy „az említett szabályok nem tartalmazzak az elévülési időre vonatkozó rendelkezéseket”.

- 50 Ezenkívül ugyanezen rendelet második preambulumbekzdése többek között azt mondja ki, hogy „a jogbiztonság érdekében szükséges az elévülési idő elvének bevezetése és a végrehajtási szabályok megállapítása”, valamint hogy „ahhoz, hogy az elévülési időre vonatkozó rendelkezés az ügy teljes körét átfogja, annak nemcsak a pénzbírságok és büntetések kiszabásának hatáskörére, hanem a pénzbírságok, büntetések és kényszerítő bírságok kiszabására vonatkozó határozatok végrehajtásának hatáskörére is ki kell terjednie”.
- 51 A harmadik preambulumbekzdés szerint a rendeletnek a 11. rendelet, a 17. rendelet, valamint a vasúti, közúti és belvízi szállítási ágazatokra vonatkozó versenyszabályok alkalmazásáról szóló, 1968. július 19-i 1017/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 175., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 6. o.) megfelelő rendelkezéseire kell vonatkoznia.
- 52 Amint azt az alperes e tekintetben helyesen megjegyzi, a 17. rendelet és az 1017/68/EGK rendelet „bírság” kiszabásának jogával ruházta fel a Bizottságot (lásd a 17. rendelet 15. cikkét és az 1017/68/EGK rendelet 22. cikkét), a 11. rendelet „szankciók” alkalmazását teszi számára lehetővé (lásd a 11. rendelet 17. és 18. cikkét). Az ez utóbbi rendeletben előírt „szankciók” egyébként kizárólag vagyoni természetűek, amint az egyrészt abból látszik, hogy a maximumuk vagy elszámolási egységben vagy a jogsértő által kapott vagy kért fuvardíj szorzatában van kifejezve, másrészt abból, hogy e szankciókat „a Szerződés 192. cikkében [jelenleg EK 256. cikk] foglaltak szerint kell végrehajtani”, amely a Tanács vagy a Bizottság olyan határozataira vonatkozik, „amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak”, és e szankciók e cikk szerint „végrehajthatók” (lásd a 11. rendelet 17., 18. és 23. cikkét).
- 53 E körülmények között az igazolja a „szankció” kifejezés használatát a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében a „bírság” kifejezés mellett, hogy világossá kell tenni, hogy az e rendelkezésben előírt elévülés a bírságnak nem minősülő olyan vagyoni szankciók alkalmazására irányuló jogra is vonatkozik, mint amelyeket a 11. rendelet előír.

- 54 Nem meggyőző a felperesek azon érve, miszerint ennek egyértelművé tételére nem volt szükség, mert a „bírság” kifejezés vonatkozhatott a 11. rendelet szerinti szankciókra is, és ezért a „szankció” kifejezésnek a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő bizottsági értelmezése megakadályozza ez utóbbi kifejezés hatékony alkalmazását.
- 55 Kontextuális értelmezés során megállapítható, hogy a 2988/74/EGK rendelet „végrehajtásra vonatkozó”, azaz „a Bizottságnak az Európai Gazdasági Közösség közlekedésre vagy versenyre vonatkozó szabályainak megsértése miatti pénzbírságok, büntetések vagy kényszerítő bírságok kiszabására vonatkozó határozatai végrehajtására kiterjedő” elvülésről szóló rendelkezéseiből (4. cikk) kiderül, hogy a közösségi jogalkotó a rendelet elfogadása során a „bírság” szót nem minden vagyoni jellegű szankció megjelölésére használta. Az 5. cikk szerint például a „végrehajtásra vonatkozó” elvülés megszakad „a pénzbírság, a büntetés vagy kényszerítő bírság eredeti összegének módosítására vagy a módosítási kérelem elutasítására vonatkozó határozatról szóló értesítéssel”, illetve „a Bizottság vagy a Bizottság felkérése alapján valamely tagállam által hozott minden olyan intézkedéssel, melynek célja pénzbírság, büntetés vagy kényszerítő bírság megfizetésének végrehajtása”. A szankció összegére és kényszerrel történő behajtására való utalásokból látható, hogy a közösségi jogalkotó a „szankció” kifejezést nem használta a vagyoni szankciókon kívüli egyéb szankciók megjelölésére.
- 56 E tekintetben a 2988/74/EGK rendelet harmadik preambulumbekkezdéséből – amely kimondja, hogy a rendeletnek „az európai gazdasági közösségi jog területén a szállítással és versennyel kapcsolatos jövőbeni rendeletek megfelelő rendelkezéseire is vonatkoznia kell” – nem vezethető le az, hogy a közösségi jogalkotó azért említette a „szankciókat” a „bírságok” mellett a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében, hogy a szállítással és versennyel kapcsolatos rendeletekben a jövőben esetleg a Bizottságra ruházott minden szankcióalkalmazási jogkört aláessen az elvülésnek, ideértve a nem vagyoni szankciók alkalmazására irányuló jogkört is.

- 57 Ez a következtetés ellentétes volna a közösségi jog egyéb rendelkezéseinek a rendszertani értelmezés során történő figyelembevételével. E tekintetben az Európai Szén- és Acélközösség létrehozásáról szóló Szerződés alkalmazási területén lefolytatott eljárásokkal és végrehajtással kapcsolatos elévülésről szóló, 1978. április 6-i 715/78/ESZAK bizottsági határozat (HL L 94., 22. o.) preambulumát és rendelkezéseit célszerű elemezni.
- 58 Ennek a mintegy négy évvel a 2988/74/EGK rendelet elfogadása után meghozott határozatnak a preambulumát és rendelkezéseit nyilvánvalóan a rendelet mintájára fogalmazták meg. Észre kell venni, hogy a határozat 1. cikkének (1) bekezdésében előírt eljárási elévülés csak „a Bizottságnak a bírságok kiszabását érintő jogkörére” terjed ki, és a „szankció” kifejezés nem szerepel e rendelkezésben. Ott, ahol a 2988/74/EGK rendelet preambulumbekzdése vagy rendelkezése „bírságra vagy szankcióra” utal, a 715/78/ESZAK határozat megfelelő preambulumbekzdése vagy rendelkezése általában csak „bírságot” említ, és a „szankció” kifejezés egyébként sehol nem szerepel a határozatban. Hozzá kell tenni, hogy a határozat preambuluma megemlíti az ESZAK-Szerződésnek a Bizottságot bírság, illetve kényszerítő bírság kiszabásának a jogával felruházó cikkeit, amelyek nem tartalmazzák a „szankció” kifejezést. Eközben, ahogyan a 2988/74/EGK rendelet esetében, a jogalkotó nem akarta az eljárások elévülésére vonatkozó szabályozás hatályát pusztán „a Szerződés, valamint az alkalmazása céljából [addig] elfogadott aktusok által meghatározott bírságokkal, illetve kényszerítő bírságokkal kapcsolatos rendelkezésekre” korlátozni, hanem szintén kifejezetten megnevezte a „jövőbeni végrehajtási aktusok megfelelő rendelkezéseit”. Nem használta azonban a „szankció” kifejezést, így a szabályozás hatálya elvben nem terjedhet ki a bírságoiktól eltérő más szankciókra (lásd az első és az ötödik preambulumbekzdést).
- 59 Ha úgy kellene értelmezni a 2988/74/EGK rendeletben szereplő „szankció” kifejezést, mint amely a jogsértést megállapító határozatokra is vonatkozik, meg kellene állapítani, hogy e határozatok alá vannak vetve az elévülési szabályoknak az EK-Szerződés keretében, és nincsenek az ESZAK-Szerződés keretében, miközben

nyilvánvaló, hogy az ESZAK-Szerződés keretében bevezetett elévülési szabályok mintájául a legapróbb részletekig menően a kevéssel korábban az EK-Szerződés keretében bevezetett elévülési szabályok szolgáltak. Ennek a különbségnek nem volna indoka.

- 60 A fenti megfontolásokra tekintettel arra a következtetésre kell jutni, hogy a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő „szankció” kifejezés célja mindössze annyi, amint azt az alperes állítja, hogy ugyanazon elévülési szabályok alá vonja az Európai Közösségek szállítási és versenyjogi rendelkezéseinek megsértése miatti vagyoni szankció alkalmazására vonatkozó bizottsági jogkört függetlenül attól, hogy e szankciókat milyen névvel jelölik meg az őket létrehozó jogszabályok.
- 61 A jogsértést megállapító határozatok a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének értelmében nem minősülnek szankciónak, és ezért nem vonatkozik rájuk az e rendelkezésben előírt elévülés.
- 62 Ami másodsorban a felperesek azon érvelését illeti, amely szerint a bírság és kényszerítő bírság kiszabására irányuló jog elévülése mindenesetre szükségképpen a jogsértés megállapítására vonatkozó implicit jog elévülésével jár (lásd fent a 28. pontot), ez az érvelés sem állja meg a helyét.
- 63 Noha a 17. rendelet által létrehozott rendszerből a Bizottságnak a jogsértés megállapítására irányuló jogköre csak bennefoglalt módon vezethető le, azaz annyiban, amennyiben a jogsértés abbahagyására kötelezés és a bírságkiszabás explicit jogából következik (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 23. pontja), ez az implicit jogkör ettől még nem ezen explicit jogkörök gyakorlásának függvénye.

A Bíróság elismerte ezen implicit jogkör létét egy olyan ítéletben – a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítéletben –, amelyben egy már abbahagyott jogsértést megállapító és a bírságkiszabást mellőző bizottsági határozat jogszerűségéről volt szó. Nem tagadható tehát a vitatott jogkör autonómiája, aminthogy az sem, hogy e jogkör gyakorlásának az a feltétele, hogy az intézménynek ahhoz jogos érdeke fűződjék.

64 Ebből következőleg a jelen jogalap első része alaptalan.

Második rész: a közösségi jog általános elveinek alkalmazása

A felek érvei

65 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a Bizottság nem fogadhatta el a Határozatot velük szemben, mert ez ellentétes a közösségi jog több általános elvével.

66 Először a jogbiztonság elvére hivatkoznak. Azt állítják, hogy az az elévülési idők indoka az Európai Unióban, hogy egy bizonyos idő után a jogrendszer jó működésének az áll az érdekében, hogy a jogsértések ne vezessenek eljáráshoz, illetve bármiféle „szankcióhoz”. Emlékeztetnek arra továbbá, hogy az eljárási és végrehajtási elévülés 2988/74/EGK rendelet általi bevezetése mind a Bizottság által készített *Quatrième Rapport sur la politique de concurrence* [A versenypolitikáról szóló negyedik jelentés] szerint, mind pedig az említett rendelet preambuluma szerint a jogbiztonság biztosítását szolgálja, amely a felperesek szerint olyan lényeges követelmény, amelynek nemcsak a Bizottság bírságkiszabási jogára, hanem bármilyen szankció megállapítására, például egy tiltó határozat meghozatalára vonatkozó jogára is kihatással kell lennie.

- 67 Másodszor a Bizottság a felperesek szerint azzal, hogy elfogadta velük szemben a Határozatot, megsértette a tagállamok jogának általános elveit. A felperesek többek között nemzeti bírósági ítéletek részleteire és szakirodalmi művekre támaszkodva kijelentik, hogy a tagállamok jogrendszereiben létező elévülési szabályok indokaiból is az következik, hogy alkalmazni kell e szabályokat a régen elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos bármiféle eljárási, illetve szankcionálási cselekmény elkerülése érdekében.
- 68 Harmadszor a felperesek szerint a Határozat ellentétes az ártatlanság véelmével, amelyet az Európai Unió Nizzában, 2000. december 7-én kihirdetett Alapjogi Chartája (HL 2000., C 364., 1. o., a továbbiakban: Charta) 48. cikkének (1) bekezdése és az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai Egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (2) bekezdése tartalmaz, amelyek szerint minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.
- 69 E vélelem tiszteletben tartására a Bizottság egyrészt a Charta 51. cikkének (1) bekezdése alapján köteles, amely kötelezi többek között az Unió intézményeit, hogy tartsák tiszteletben a Chartában foglalt jogokat, és tartsák be az abban foglalt elveket, másrészt pedig azért, mert az EJEE által biztosított alapjogról van szó, és ezért az EU 6. cikk (2) bekezdése, valamint a közösségi bíróságok állandó ítélkezési gyakorlata (az Elsőfokú Bíróság T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T-65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság ügyben 2000. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-491. o.] 713. pontja és fent hivatkozott Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ítéletének 60. pontja) szerint a közösségi jog általános elvéről.
- 70 A felperesek hangsúlyozzák, hogy az ártatlanság véelmét illetően az Emberi Jogok Európai Bírósága kimondta, hogy egy eljárást az elévülési idő lejárta miatt lezáró bírói határozat bármely olyan kitétele megsérti az EJEE 6. cikkének (2) bekezdését,

amely egyszerűen azt sugallja, hogy a terhelt jogellenesen járt el, és ezzel felróható cselekményt követett el (lásd az EJEB, 1982. március 26-i Adolf-ítéletet, A. sorozat, 49. szám, 38. §), vagy arra enged következtetni, hogy a bíró az érintettet bűnösnek tartja (az EJEB, 1983. március 25-i Minelli-ítélet, A. sorozat, 62. szám, 37. §).

71 Ebből következőleg a felperesek szerint a Bizottság a jelen ügyben az ártatlanság vélelmének megsértése nélkül nem sugallhatta, hogy a felperesek jogellenesen jártak el, és nem is fogadhatott el e jogellenességet megállapító határozatot.

72 Az alperes úgy véli, hogy a jelen rész csak az első jogalap első részét támogató kiegészítő érvnek tekinthető, és megalapozatlan. Hangsúlyozza különösen, hogy a felperesek a jelek szerint azt feltételezik, hogy általános elvek alapján is ötéves elévülési idő alkalmazandó, de nem magyarázzák meg sem azt, hogy miért kellene ennek így lennie, sem azt, hogy miért sértené olyan mértékben a jogbiztonság elvét a jogos érdek védelmében a jogsértés után mintegy hét évvel meghozott megállapító határozat, hogy a Határozatot meg kelljen semmisíteni. Hozzáteszi, hogy a felperesek érveléséből az következik, hogy azok a tagállamok, amelyek közigazgatási határozatokra, illetve versenyjogi téren benyújtott polgári jogi keresetekre vonatkozó elévülési ideje hosszabb öt évnél, megsértik a közösségi jog általános elveit.

73 Vitatja az Emberi Jogok Európai Bírósága felperesek által hivatkozott ítélkezési gyakorlatának relevanciáját, mert az olyan ügyekre vonatkozott, ahol az elévülési idő alkalmazandósága nem volt vitatott, és mert nem nyújthat használható útmutatást a közösségi jogban meghatározott elévülési idők alkalmazási körére nézve. Az ártatlanság véelme az alperes szerint csak a határozat elfogadása előtt irányadó (az Elsőfokú Bíróság T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július

6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2707. o.] 281. pontja), és nem határozathatja meg, hogy a jogbiztonság elvére és az elévülési szabályokra tekintettel elfogadjanak-e egy határozatot, vagy sem.

74 Válaszukban a felperesek megismételték, hogy „a közösségi jog általános elvei szerint a Bizottságnak a vitatott határozat meghozatalára irányuló joga is elévült”. Rámutatnak, hogy nem azt állították, hogy a közösségi jog általános elvei a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szereplőhöz hasonló elévülési időt írnának elő, hanem azt „mutatták ki, hogy ez az elévülési idő közvetlenül az EK-Szerződésből következik, különösen az EK 85. cikk (2) bekezdéséből, összefüggésben a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével és 15. cikkének (2) bekezdésével, valamint a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésével, továbbá – ezzel egyidejűleg – jogalapjául a jog egyes általános elvei szolgálnak, mint a jogbiztonság és a jó jogszolgáltatás elvei.”

75 Viszónvázában az alperes azt hangsúlyozza, hogy a felperesek azon érvéből, miszerint a 2988/74/EGK rendelet a jog általános elvein alapul, e rendelet hatálya tekintetében semmi nem következik. A közösségi jogalkotó feladata, hogy a tárgytól függő korlátok között különböző eljárásokra nézve különböző elévülési időket állapítson meg. Ez a szankciókra vonatkozó különböző eljárásokra is vonatkozik, amint az a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkéből magából látszik, és annál inkább azokra az intézkedésekre, amelyek nem szankciót szabnak ki, bármi is legyen ez utóbbi kifejezés értelme. Egy jogsértést megállapító határozat esetében, amely az alperes szerint nem tartozik az említett rendelet hatálya alá, semmi sem utal arra, hogy egy öt évvel és néhány héttel a bizottsági vizsgálat megindítása előtt megszűnt jogsértést megállapító határozat elfogadása ellentétes lenne a jog általános elveiből közvetlenül következő bármiféle elévülési szabállyal.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 76 Tekintettel arra, hogy a felperesek által írásos beadványaikban e rész keretében kifejtett érvek nem teljesen egyértelműek, az Elsőfokú Bíróság a tárgyaláson felhívta a felpereseket, hogy pontosítsák azokat. A felperesek ennek megfelelően elmondták, hogy a közösségi jog egyes általános elveire azért hivatkoznak, hogy egyrészt alátámasszák a 2988/74/EGK rendeletnek a jelen jogalap első része keretében általuk követett értelmezését, és másrészt hogy megindokolják azt az állításukat, hogy a Bizottság, amikor rájuk vonatkozóan elfogadta a Határozatot, közvetlenül megsértette ezeket az elveket, függetlenül a 2988/74/EGK rendelet állítólagos megsértésétől.
- 77 Egyrészt a jelen jogalaprészt felveti tehát annak kérdését, hogy az Elsőfokú Bíróság által a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a jelen jogalap első része tekintetében elvégzett elemzés keretében követett értelmezés nem ütközik-e a közösségi jognak a felperesek által hivatkozott általános elveibe. Egy közösségi jogszabály szövegét, amennyire lehet, úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyen a Szerződés rendelkezéseivel és a közösségi jog általános elveivel (a Bíróság C-314/89. sz. Rauh-ügyben 1991. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-1647. o.] 17. pontja, C-90/90. és C-91/90. sz., Neu és társai ügyben 1991. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-3617. o.] 12. pontja és C-98/91. sz. Herbrink-ügyben 1994. január 27-én [EBHT 1994., I-223. o.] 9. pontja).
- 78 Másrészt a jelen jogalaprészt felveti azt a kérdést, hogy ezek az elvek nem akadályozzák-e meg közvetlenül egy olyan, jogsértést megállapító határozat a felperesek tekintetében történő elfogadását, amelyet a jogsértő magatartásuk állítólagos abbahagyása után körülbelül hét és fél évvel, továbbá egy, az abbahagyás után körülbelül öt évvel és négy-öt hónappal indított vizsgálat alapján hoznak meg.

79 Az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy e két kérdést a jelen jogalaprészt tekintetében a felperesek által hivatkozott elvek mindegyikére tekintettel, egyenként kell megvizsgálni.

– A jogbiztonság elve

80 A jogbiztonság elve a közösségi jog által szabályozott jogállapotok és jogviszonyok kiszámíthatóságának biztosítását szolgálja (a Bíróság C-63/93. sz., Duff és társai ügyben 1996. február 15-én hozott ítéletének [EBHT 1996., I-569. o.] 20. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-206/00. sz., Hult kontra Bizottság ügyben 2002. január 31-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-A-19. és II-81. o.] 38. pontja).

81 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az elévülési időket annak érdekében, hogy betöltsék a jogbiztonság biztosítására irányuló funkciójukat, előre meg kell határozni, illetve tartamuk és alkalmazási feltételeik megállapítása a közösségi jogalkotó hatáskörébe tartozik (a Bíróság fent hivatkozott ACF Chemiefarma kontra Bizottság ítéletének 19. és 20. pontja, fent hivatkozott Geigy kontra Bizottság ítéletének 21. pontja, C-74/00. P. és C-75/00. P. sz., Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7869. o.] 139. pontja és C-172/01. P., C-175/01. P., C-176/01. P. és C-180/01. P. sz., International Power és társai kontra NALOO ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-11421. o.] 106. pontja).

82 Az elévülés azáltal, hogy megakadályozza, hogy az idő folyása során megszilárdult helyzetek bármeddig megkérdőjelezhetőek legyenek, elősegíti a jogbiztonságot, de egyben lehetővé teszi olyan helyzetek megszilárdulását is, amelyek – legalábbis eredetileg – jogellenesek voltak. Az tehát, hogy mikor kell alkalmazni, a jogbiztonság és a jogszerűség követelményeinek az adott korban a társadalmat meghatározó történelmi és szociális körülmények alapján történő mérlegelésétől függ. Ebből következőleg kizárólag a jogalkotó döntésének van alávetve.

- 83 A közösségi jogalkotó tehát nem bújhat ki a közösségi bíróság felülvizsgálata alól az alapján, hogy milyen döntést hoz az elévülési szabályok bevezetése, illetve az elévülési idők meghatározása során. Az, ha nincs előírva a közösségi jog megsértésének megállapítását lehetővé tévő bizottsági jogkör elévülési ideje, önmagában tehát nem jogsértő a jogbiztonság elve tekintetében.
- 84 Nem ellentétes ezért a jogbiztonság elvével a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a jelen jogalap első része vizsgálatának keretében követett értelmezése, amely szerint az e cikkben előírt elévülés csak a pénzügyi szankciók kiszabására vonatkozó jogra vonatkozik, és nem vonatkozik többek között a Bizottság megállapítási jogára.
- 85 Következésképpen a jelen jogalaprészt, amennyiben arra irányul, hogy a jogbiztonság elvének igénybevételével megerősítse az említett cikknek azt az értelmezését, amelyet a felperesek a jelen jogalap első részének keretében kívántak követni, el kell vetni.
- 86 Azzal kapcsolatban, hogy a felperesek úgy hivatkoznak a jogbiztonság elvére mint a Határozat jogszerűsége megítélésének a 2988/74/EGK rendelettől független szempontjára, azt kell hangsúlyozni, hogy a felperesek érvei lényegében azon az elképzelésen alapulnak, hogy eljárást indítani és a felperesek tekintetében elfogadni a Határozatot ellentétes volna a felpereseknek felrótt jogsértések abbahagyása óta eltelt idő egyszerű figyelembevételével. Ezen túlmenően a felperesek egyáltalán nem állítják, hogy a Bizottság tudott, tudhatott volna, vagy tudnia kellett volna a szóban forgó jogsértő cselekményekről akkor, amikor még indíthatott volna eljárást. A felperesek egyszerűen csak azt állítják, hogy a Bizottságnak az említett jogsértések

megállapítására irányuló eljárása, minthogy a H-vitaminra és a folsavra vonatkozó felvilágosítás iránti első kérelmek elküldésével öt évvel és négy-öt hónappal e jogsértések abbahagyása után indult, és az abbahagyás után körülbelül hét és fél évvel meghozott jogsértést megállapító határozattal zárult, a jogbiztonság követelményeire tekintettel elkészt.

87 E tekintetben meg kell állapítani, hogy nem a közösségi bíróság feladata egy jogsértő magatartással összefüggésben az elévülés tartamát, hatályát, illetve alkalmazási feltételeit akár általános jelleggel, akár az előtte fekvő konkrét ügy tekintetében megállapítani. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából azonban az következik, hogy az elévülés jogszabályi előírásának hiánya nem zárja ki, hogy a Bizottság eljárását a konkrét esetekben a jogbiztonság elvére tekintettel kelljen felülvizsgálni. A Bíróság szerint elévülési határidőt megállapító jogszabály hiányában a jogbiztonság alapvető követelményének mondana ellent, ha a Bizottság bármeddig késlekedhetne jogkörének gyakorlásával (a Bíróság fent hivatkozott Geigy kontra Bizottság ítéletének 21. pontja, a fent hivatkozott Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítéletének 140. pontja, a fent hivatkozott International Power és társai kontra NALOO ítéletének 107. pontja, C-372/97. sz. Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-3679. o.] 116. pontja és C-298/00. P. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-4087. o.] 90. pontja).

88 Ebből következőleg a közösségi bírónak a Bizottság által indított vizsgálat elkésztésére vonatkozó panasz vizsgálata során nemcsak azt kell megállapítania, hogy nem létezik elévülési idő, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy a Bizottság nem járt-e el túlzott késedelemmel (lásd ebben az értelemben *per analogiam* az Elsőfokú Bíróság T-307/01. sz., François kontra Bizottság ügyben 2004. június 10-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1674. o.] 46. pontját).

89 A Bíróság fent említett ítélkezési gyakorlatából azonban nem következik az, hogy a Bizottság által indított vizsgálat túlzottan késedelmes voltát kizárólag az eljárás tárgyát képező tények és az eljárás megindítása között eltelt időre tekintettel kellene megítélni. Ellenkezőleg, az ítélkezési gyakorlatból éppen az vezethető le, hogy az

intézménynek felróható késedelem vagy más gondatlanság hiányában nem minősíthető túlzottan késedelmesnek a bizottsági eljárás, és hogy figyelembe kell venni többek között azt, hogy az intézmény mikor szerzett tudomást a jogsértő cselekményekről, valamint a közigazgatási eljárás időtartamának ésszerűségét (lásd többek között a fent hivatkozott Geigy kontra Bizottság ítélet 21. pontját, amelyben a Bíróság azt vizsgálta, hogy az intézmény „jelen ügyben tanúsított magatartása” tekinthető-e úgy, mint amely „megakadályozza [bírsággiszabási] jogkörének gyakorlását”; a fent hivatkozott Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítélet – a 132. pont fényében olvasott – 144. pontját; a fent hivatkozott C-372/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 118. és 119. pontját és a C-298/00. P. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 91. és 92. pontját; lásd továbbá az Elsőfokú Bíróság T-369/00. sz., Département du Loiret kontra Bizottság ügyben 2003. április 10-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-1789. o.] 56. pontját és a fent hivatkozott François kontra Bizottság ítéletének 48–54. pontját).

90 A jelen ügyben márpedig nem arról van szó, hogy a Bizottság a közigazgatási eljárás megindítása vagy lefolytatása során gondatlanul járt volna el, hanem olyan jogsértések abbahagyása óta egyszerűen és objektíve eltelt időről, amelyekről a felperesek nem állítják, hogy a Bizottság tudott, vagy akár tudhatott volna, illetve tudnia kellett volna róluk akkor, amikor még korábban indíthatta volna meg az eljárását. A Bizottság Határozatából egyébként kitűnik, hogy a Bizottság a szóban forgó jogsértésekre vonatkozó információt 1999 folyamán szerezte, ez év során elküldte a felvilágosítás iránti kérelmeit, a kifogásközlést 2000. július 6-án fogadta el, és a határozatot 2001. november 21-én hozta meg, ami semmiképpen sem utal az eljárás ésszerűtlen elhúzódására.

91 Minthogy az, ha a Bizottság egy nyilvánvaló okok miatt szándékosan titkolt megállapodást nem fedez fel, semmiképpen nem tekinthető gondatlan magatartásnak a Szerződésben az intézményre bízott felügyeleti feladat vonatkozásában, úgy kell tekinteni, hogy a jelen ügyben az, hogy a Bizottság csak öt évvel és néhány hónappal a szóban forgó jogsértések abbahagyásának időpontja után indította meg az eljárást e jogsértésekkel kapcsolatban, és hogy a Határozatot csak hét és fél évvel ezen időpont után fogadta el, nem jelenti a jogbiztonság elvének semmiféle sérelmét.

– A tagállamok jogának közös elvei

- 92 A jelen jogalaprészt e második alrészre keretében a felperesek egyes tagállamok jogából vett, az elévülésre vonatkozó szakirodalmi idézetek és nemzeti bírósági határozatok sorát sorakoztatják fel, amelyek alapján lényegében azt kívánják megállapítani, hogy a tagállamok jogszabályaiban megállapított elévülési idők céljából az következik, hogy ezen elévülési idők letelte nemcsak a szankciók alkalmazását, hanem a jogsértések megállapítását is meggátolja.
- 93 A felperesek azonban távolról sem bizonyították azt, hogy a tagállamok jogában léteznének közös elévülési elvek.
- 94 A büntető-, illetve polgári ügyekben érvényesülő elévülésre vonatkozó, a keresetben hivatkozott nemzeti szakirodalom és ítélkezési gyakorlat a jobbiztonságon kívül más indokait is említi az elévülési idők meghatározásának: azt a követelményt, hogy megakadályozzák azokat az eljárásokat, amelyeket elkészttségük miatt inkább az ártó szándék, mintsem az igazság indokol; a bizonyítékok elhalványulását; azt a követelményt, hogy szankcionálják az eljárást indító fél gondosságának hiányát; a jogsértések elleni fellépéshez fűződő társadalmi érdek bizonyos idő után történő eltűnését, és azt a követelményt, hogy a hatóságok tevékenysége aktuális kérdésekre koncentráljon.
- 95 Magukból e hivatkozásokból is kiderül, hogy az elévülési szabályok meghatározása mögött különböző követelmények húzódnak meg. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy minden jogalkotó maga döntheti el, hogy azokon a különböző

területeken, amelyeken jogalkotási hatásköre van, e követelmények közül egyik vagy másik megköveteli-e elévülési határidők meghatározását, és az ezen határidők bevezetésével érvényesíteni kívánt célok függvényében maga határozhatja meg a határidők hatályát és alkalmazási feltételeit.

- 96 A felperesek különösen nem bizonyították azt, hogy létezne olyan, a tagállamok jogában közös jogi szabály, amely szerint ha van elévülési idő, akkor azt ugyanúgy kell alkalmazni a jogsértés szankcionálására irányuló jogra, mint a megállapítására irányulóra.
- 97 Egyébként még feltételezve is, hogy minden tagállam jogrendszerében megvan az a szabály, hogy egy és ugyanazon elévülési határidőt kell alkalmazni a jogsértések megállapítására irányuló jogra, mint a szankciók kiszabására irányulóra, ez a szabály ettől még nem alkalmazandó a közösségi jogban. Ehhez ugyanis az kellene, hogy e szabály a tagállami jogrendszerekben valódi általános jogelvként, és nemcsak a jogalkotó által tág mérlegelési jogkörének gyakorlása során elfogadott különös rendelkezések erejénél fogva érvényesüljön.
- 98 Márpedig minthogy az elévülés önmagában nem általános jogelv (lásd a fenti 82. és 83. pontot), annál kevésbé ismerhető el ez a rang olyan szabály esetében, amely szerint egy és ugyanazon elévülési határidőt kell alkalmazni a jogsértések megállapítására irányuló jogra, mint a szankciók kiszabására irányulóra.
- 99 Ezt a szabályt ezért a közösségi jogalkotónak és közigazgatásnak nem kell a közösségi jog általános elveként alkalmaznia. Ennélfogva a felperesek érvelését el kell vetni, mégpedig mind abban a tekintetben, amennyiben – a közösségi jog e jog általános elveivel összhangban történő értelmezése követelményének nevében – a

2988/74/EGK rendelet a felperesek által a jelen jogalap első részében is javasolt értelmezésének alátámasztására irányul, mind pedig abban, amennyiben célja annak megállapítása, hogy a Bizottság azzal, hogy a felperesek tekintetében a tagállamok jogának ezen állítólagos közös szabályától eltérve fogadott el határozatot, közvetlenül megsértette a közösségi jog általános elveit.

100 Egyébként amennyiben a felperesek erre az állítólagos közös szabályra hivatkoznak akár függetlenül is attól, hogy a közösségi jog általános elve-e, vagy sem, emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi jog azon rendelkezéseinek kifejezéseit, amelyek jelentésük és hatályuk meghatározása érdekében nem utalnak kifejezetten a tagállamok jogára, az ítélkezési gyakorlat szerint általában önállóan, a rendelkezés szövegösszefüggésére és a szóban forgó szabályozás céljára figyelemmel kell értelmezni (a Bíróság 327/82. sz. Ekro-ügyben 1984. január 18-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 107. o.] 11. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-41/89. sz., Schwedler kontra Parlament ügyben 1990. március 8-án hozott ítéletének [EBHT 1990., II-79. o.] 27. pontja, T-43/90. sz., Díaz García kontra Parlament ügyben 1992. december 18-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-2619. o.] 36. pontja és T-9/92. sz., Peugeot kontra Bizottság ügyben 1993. április 22-én hozott ítéletének [EBHT 1993., II-493. o.] 39. pontja).

101 Kifejezett utalás hiányában a közösségi jog alkalmazása adott esetben különösen akkor foglalhat magában a tagállami jogra való utalást, amikor a közösségi bíróság a közösségi jogban, illetve a közösségi jog általános elveiben nem talál olyan elemet, amely alapján önálló értelmezés útján megállapíthatná a közösségi jog tartalmát és hatályát (az Elsőfokú Bíróság T-85/91. sz., Khouri kontra Bizottság ügyben 1992. december 18-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-2637. o.] 32. pontja és a fent hivatkozott Díaz García kontra Parlament ítélet 36. pontja).

102 A jelen ügyben márpedig a jelen jogalap első részének vizsgálata során az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének tartalma és hatálya a felperesek által felvetett kérdések tekintetében e rendelkezés

önálló, szöveg szerinti, összefüggés szerinti, teleologikus és rendszertani értelmezése alapján megállapítható. Ebből következőleg nincs szükség a tagállamok jogára utalni a rendelkezés értelmezéséhez.

– Az ártatlanság véelme

- 103 A felperesek ezenkívül az ártatlanság véelmére hivatkoznak, ahogyan azt a Charta 48. cikkének (1) bekezdése és az EJEE 6. cikkének (2) bekezdése tartalmazza.
- 104 E tekintetben először is hangsúlyozni kell, hogy az ártatlanság véelme, amint az többek között az EJEE 6. cikkének (2) bekezdéséből következik, azon alapvető jogok egyike, amelyek az EU 6. cikk (2) bekezdése és a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a közösségi jogban védelmet élveznek (a Bíróság C-199/92. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 149. pontja és C-235/92. P. sz., Montecatini kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4539. o.] 175. pontja).
- 105 Az ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy az ártatlanság véelme a vállalkozásokra irányadó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos és esetleg bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásával végződő eljárásokban is alkalmazandó (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Hüls kontra Bizottság ítélet 150. pontját, a fent hivatkozott Montecatini kontra Bizottság ítélet 176. pontját és a fent hivatkozott Volkswagen kontra Bizottság ítélet 281. pontját).
- 106 Az ártatlanság véelme azt jelenti, hogy minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították. Ellentétes vele tehát egy eljárást befejező határozatban tett bármilyen

olyan formális megállapítás vagy bármilyen olyan utalás, amely egy adott jogsértéssel gyanúsított személy felelősségére vonatkozik, ha ez a személy nem élhetett a szokásos módon lefolytatott és az ellenérvek megalapozottságáról hozott határozathoz vezető eljárás keretében a védelemhez való jog gyakorlása érdekében általában biztosított összes garanciával.

- 107 Ebből kiderül, hogy az ártatlanság véelme nem akadályozza meg ezzel szemben azt, hogy egy adott jogsértéssel gyanúsított személy felelősségét egy olyan, teljes mértékben az előírások szerint lefolytatott eljárás végén állapítsák meg, amelyben a védelemhez való jog teljes mértékben gyakorolható volt, még akkor sem, ha a jogsértés elkövetőjére már nem szabható ki szankció az illetékes hatóság szankció kiszabására irányuló jogának elévülése miatt.
- 108 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a felperesek által hivatkozott ítélkezési gyakorlata (lásd a fenti 70. pontot), feltéve hogy alkalmazandó a jelen ügyben, csak megerősíti a fenti 106–107. pontban kifejtetteket.
- 109 Ebből következőleg egyrészt meg kell állapítani, hogy a 2988/74/EGK rendeletnek az Elsőfokú Bíróság által a jelen jogalap első részének vizsgálata során adott értelmezése nem sérti az ártatlanság véelmét. Ebből az értelmezésből semmiképpen sem következik, hogy a Bizottság megállapíthatna jogsértést olyan határozattal, amely a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő lejártá miatt idő előtt fejezné be a 17. rendelet által előírt eljárást. E szerint az értelmezés szerint a 2988/74/EGK rendelettel, minthogy az nem érinti a Bizottság jogsértés megállapítására irányuló jogát, nem ellentétes, ha a Bizottság, mikor észleli, hogy alkalmazni kell a rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülést, ennek ellenére folytatja az eljárást kizárólag a jogsértés megállapítása érdekében a szokásos módon és a védelemhez való jog teljes gyakorlásának biztosítását szolgáló garanciák tiszteletben tartása mellett.

- 110 Másrészt úgy tűnik, hogy a Bizottság az ügyben nem sértette meg az ártatlanság vélelmét. A Határozat nem fejezte be a felperesekkel szemben indított eljárást az elévülési határidő lejárta miatt, hanem azt az olyan, szokásos módon lefolytatott eljárás végén hozták meg, amelynek keretében – amit az is megerősít, hogy ezt nem is vitatták – a felperesek minden olyan eljárási garanciával élhettek, amelyek megilletik a vállalkozásokat, mielőtt rájuk vonatkozóan a versenyszabályok megsértését megállapító határozatot hoznának.
- 111 Ilyen körülmények között a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen az ártatlanság vélelmére a jelen ügyben.
- 112 Az eddig kifejtettek fényében úgy kell döntenii, hogy a jelen jogalaprészt, akárcsak az első, megalapozatlan, és ebből következőleg az első jogalapot egészében el kell utasítani.

2. A második, a Bizottság hatáskörének hiányára alapított jogalapról

A felek érvei

- 113 A felperesek azzal érvelnek, hogy a Bizottságnak nem volt hatásköre arra, hogy olyan határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy megsértették az EK 81. cikk

(1) bekezdését. Sem a 17. rendelet 3. cikke, sem más rendelkezés nem jogosítja fel a Bizottságot arra, hogy a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkében előírt elévülési határidő letelte után jogsértést megállapító határozatot hozzon, amikor e jogsértés már véget ért.

- 114 Hangsúlyozzák, hogy az EK-Szerződés és a 17. rendelet előírásai a Bizottságot kifejezetten csak a fennálló jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedések megtételére, valamint a bírság, illetve kényszerítő bírság kiszabására vonatkozó hatáskörrel ruházzák fel. Sem az EK-Szerződés, sem a 17. rendelet nem tér ki arra, hogy a Bizottságnak joga volna határozattal megállapítani, hogy egy vállalkozás a múltban megsértette a Szerződés versenyszabályait, ha e jogsértés nyilvánvalóan megszűnt a határozat meghozatala, vagy akár már a bizottsági vizsgálat megindítása előtt.
- 115 A felperesek elismerik, hogy a Bíróság a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítéletében úgy döntött, hogy a Bizottság azon hatásköre, hogy az általa megállapított jogsértés abbahagyására kötelezheti a vállalkozásokat, és jogsértés esetén bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabhat ki, szükségképpen magában foglalja a jogsértés megállapítására irányuló hatáskört. Megjegyzik azonban, hogy a Bíróság ebben az ítéletében arra is rámutatott, hogy egy olyan határozat meghozatalához, amely csak megállapít egy már megszűnt jogsértést, a Bizottságnak ki kell mutatnia az ilyen határozat meghozatalához fűződő „jogos érdek” fennállását, és különösen a szóban forgó magatartás megismétlésének valós veszélyét, ezáltal indokolva a jogi helyzet alaki határozattal való egyértelművé tételét.
- 116 A Bizottság viszont, noha a Határozat elfogadását megelőző joggyakorlatában elismerte, hogy egy megszűnt jogsértést megállapító határozat meghozatalához jogos érdekre van szükség, valamint hogy a felpereseknek a jelen ügyben felrótt állítólagos jogsértések már 1994-ben egyértelműen megszűntek, nem mutatott ki olyan jogos érdeket, amely ahhoz fűződött volna, hogy a Határozat megállapítsa, hogy a felperesek megsértették az EK 81. cikket.

- 117 Hangsúlyozva, hogy a jogos érdek fennállásának követelményét megszorítóan kell értelmezni (Reischl főtanácsnok fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélethez előterjesztett indítványának 512–521. pontja), a felperesek hangsúlyozzák, hogy a közigazgatási eljárás során nem vetettek fel olyan jogi kérdést, amelyet a Bizottság alaki határozatával kellett volna tisztázni, hanem egyszerűen csak a tények alapján tagadták részvételüket az állítólagos megállapodásokban.
- 118 A felperesek szerint ezért az ügyben velük kapcsolatban a jogellenes magatartás megisméltésének semmilyen valós veszélye nem állt fenn, minthogy az több mint öt évvel a Határozat előtt megszűnt, és az alperes nem állapított meg a részükről semmiféle visszaesést, illetve semmi olyan okot, amely más eseteknél valószínűbbé tenné a visszaesést.
- 119 Az alperes megjegyzi, hogy a felpereseknek el kell ismerniük, hogy implicit hatásköre van arra, hogy a versenyszabályok megsértését megállapító határozatot hozzon, amikor a jogsértés már megszűnt, és nem történt bírságkiszabás. Elismeri, hogy e hatáskör gyakorlásához jogos érdekének kell fűződnie ahhoz, hogy így járjon el.
- 120 Az alperes szerint semmi ok e bizottsági hatáskör gyakorlásának feltételeit megszorítóan értelmezni. Különösen azt nem bizonyítja semmi, hogy a Bíróság a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítéletben a Bizottság jogsértést megállapító határozatainak elfogadását a felrótt magatartás jogszerűsége tekintetében bizonytalan helyzetekre kívánta volna korlátozni. Egyébként a Bíróság ugyanebben az ítéletben a vitatott implicit hatáskör fennállását illetően például nem követte Reischl főtanácsnok indítványát, így ezen ítélet hatályának értelmezése során hiba lenne a főtanácsnok érveire támaszkodni.

121 Az alperes véleménye szerint sincs semmi ok annak feltételezésére, hogy az implicit hatáskör eleve kivételes. A versenyjog alkalmazásához fűződő jogos érdek alapján jogsértést megállapító határozat meghozatalára irányuló hatáskör semmiben nem tér el a 17. rendelet által a Bizottságra ruházott hatásköröktől, csak kiegészíti azokat. A Bizottság kifejezett hatáskörei azon a többek között az EK 83. cikk (2) bekezdésének d) pontjában és az EK 85. cikkben megfogalmazott elven alapulnak, hogy biztosítsa a versenyszabályok vállalkozások által történő alkalmazását, és adott esetben megállapítsa, hogy e szabályokat megsértették (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 22. pontja). Helytelen volna ezért eleve állást foglalni arról a kérdésről, hogy a Bizottság implicit hatáskörét megszorítóan vagy széleskörűen kell-e értelmezni. A lényeg az, hogy fennálljanak azok a körülmények, amelyek szükségessé teszik a jogsértés megállapítását annak érdekében, hogy biztosítva legyen a versenyszabályok vállalkozások által történő alkalmazása. Ez a benne rejlő követelmény fejeződik ki a jogos érdek ismérévében.

122 Ennek megfelelően egy megszűnt jogsértést megállapító határozat meghozatalát a jogi helyzet egyértelművé tételén kívül más jogos érdekek is indokolhatják, úgy mint:

- az ahhoz fűződő érdek, hogy ösztönözzék a vállalkozások példamutató magatartását azáltal, hogy az ártatlanság véelmét és a védelemhez való jogot teljes tiszteletben tartásával lefolytatott közigazgatási eljárás eredményeképpen hozott határozatban feltárják a különösen súlyos jogsértéseket, különösen akkor, amikor – amint azt a jelen ügyben tették – a vállalkozások az eljárás során vitatják a tényállást és a jogsértést;
- az ahhoz fűződő érdek, hogy a vállalkozásokat visszatartsák a visszaeséstől, minthogy a jogsértést megállapító határozat alapján a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése szerint

(HL 1998., C 9., 3. o.) a visszaesés miatt növelhető a vállalkozásra kiszabandó bírság, ha a későbbi jogsértés ugyanolyan típusú;

- az ahhoz fűződő érdek, hogy lehetővé tegyék a perindítást a sérelmet szenvedett felek számára a nemzeti polgári bíróságok előtt, amelyek a Bizottság rendelkezésére álló, közösségi szintű bizonyítékszerzési hatáskör hiányában nem feltétlenül lennének képesek minden bizonyítékot beszerezni egy olyan, nagy földrajzi kiterjedésű jogsértés esetében, amelyben a jogsértésért felelős vállalkozások vitatják a tényállást.

123 Többek között a felpereseknek felrótt jogsértések nagyon súlyos jellegére, valamint arra tekintettel, hogy a felperesek vitatják a tényállást, e három jogos érdek a jelen ügyben fennáll. E tekintetben az alperes hangsúlyozza, hogy a felperesek kétségkívül egy nemzeti eljárásban is vitatnák a nekik felrótt tényeket, nagyon is lehetséges, hogy visszaesés következne be, ha a megállapított jogsértő magatartások nyilvános elítélésére nem kerülne sor, valamint egy, az árak megállapítására és információk cseréjére irányuló megállapodás olyan nagyon súlyos jogsértés, amely nem hagyható figyelmen kívül azon bírság megállapítása során, amelyet visszaesés esetében kell kiszabni.

124 Válaszukban a felperesek arra hivatkoznak, hogy az alperes által hivatkozott érdekek nem indokolhatják a Határozat elfogadását velük szemben.

125 Ami az ahhoz fűződő érdeket illeti, hogy ösztönözzék a vállalkozások példamutató magatartását, és visszatartsák a vállalkozásokat a visszaeséstől, a felperesek azzal érvelnek, hogy a kifogásközlésnek már volt visszatartó hatása rájuk, így nem volt szükség arra, hogy e célból elfogadják velük szemben a Határozatot, amely jogi szempontból lényegében megismételte a kifogásközlés tartalmát. Ami az általános megelőzést illeti, a felperesek szerint ehhez az a határozat is elegendő volt, amelyet az el nem évült megállapodásokban részes vállalkozásokkal szemben hoztak. Ezen

túlmenően rámutatnak, hogy a visszaeséstől való visszatartáshoz fűződő érdek feltételezése akkor, amikor nincs valós veszélye az érintett magatartás megismétlésének, azt jelentené, hogy a Bizottság bármikor elfogadhatna jogsértést megállapító határozatot, függetlenül az ügy körülményeitől és a jogsértés elkövetésének időpontjától.

126 Ami az ahhoz fűződő érdeket illeti, hogy lehetővé tegyék a perindítást a sérelmet szenvedett felek számára a nemzeti polgári bíróságok előtt, a felperesek úgy ítélik meg, hogy ez nem tekinthető jogos érdekeknek. Az alperest sem az EK-Szerződés, sem a 17. rendelet nem ruházza fel a perindítást lehetővé tévő funkcióval.

127 Az alperes viszonzásában kijelenti, hogy a jelen ügyben előterjesztett védekezése nem olyan általános állításon alapul, amely szerint minden ügyben fennáll a jogsértést megállapító határozat elfogadásához fűződő jogos érdek. Hangsúlyozza, hogy a visszaesés közérdekbe ütköző veszélye különösen súlyos a legkomolyabb megállapodások esetében, és különösen akkor, amikor természetük szerint titkos jogsértésekről van szó, amelyeket ezért a Bizottság nehezebben derít fel. A címzett vállalkozások és a közérdek közötti egyensúly ezért szükségképpen más a nagyon komoly múltbéli jogsértések, illetve a kisebb jogsértések esetében.

128 A perindítás lehetővé tételéhez fűződő érdek tekintetében az alperes ismételt hangsúlyozza, hogy a sérelmet szenvedett felek mennyire nehezen tudnák bizonyítani egy ilyen széles földrajzi kiterjedésű jogsértés megtörténtét, valamint hogy milyen fontos a Bizottság azon jogkörének gyakorlása, hogy a titkos megállapodásokra vonatkozó vizsgálatok során bizonyítékokat szerezhet be. Hangsúlyozza, hogy nem úgy hivatkozott a szóban forgó érdekre, mint amely rendszeresen igazolná jogsértést megállapító határozatok elfogadását, hanem mint a visszaeséstől való visszatartáshoz fűződő érdeket a különösen súlyos jogsértések

tekintetében. Egyébként hozzáteszi, hogy a polgári jogi kártérítési igény érvényesíthetősége szintén közérdek, amennyiben ez az igény visszatarthat a versenyszabályok megsértésétől. A közösségi jogban ez az igény létfontosságú az EK 81. és EK 82. cikk teljes alkalmazásához (a Bíróság C-453/99. sz., Courage és Crehan ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélete [EBHT 2001., I-6297. o.]).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 129 A felperesek úgy érvelnek, hogy a Bizottságnak nem volt hatásköre arra, hogy meghozza velük szemben a Határozatot, mivel nincs olyan rendelkezés, amely feljogosítaná arra, hogy határozattal állapítson meg már megszűnt jogsértést, különösen ha a 2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési határidő lejárt, és nem mutatott ki olyan jogos érdeket, amely indokolná e Határozat velük szemben történő meghozatalát.
- 130 A felpereseknek a fenti 113. és 114. pontban ismertetett érveit illetően a jelen ítélet 37. pontjában már említésre került, hogy az, hogy a versenyszabályok megsértését abbahagyják a Bizottság határozatának meghozatala előtt, önmagában nem akadályozza meg, hogy a Bizottság gyakorolja azon hatáskörét, hogy megállapítsa e jogsértést, minthogy a Bíróság már kimondta, hogy a Bizottság hozhat olyan határozatot, amelyben egy, a vállalkozás által már abbahagyott jogsértést állapít meg, feltéve hogy az intézménynek ehhez jogos érdeke fűződik (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 24. pontja).
- 131 Egyébként a fenti 63. pont megállapította, hogy noha a 17. rendelet által létrehozott rendszerből a Bizottságnak a jogsértés megállapítására irányuló jogköre csak implicite levezethető, azaz annyiban, amennyiben a jogsértés abbahagyására kötelezés és a bírságkiszabás explicit jogából következik (a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 23. pontja), ez az implicit jogkör ettől még nem ezen explicit jogkörök gyakorlásának függvénye. Ebből következőleg az, hogy a Bizottság a

2988/74/EGK rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési határidő eltelte miatt már nem szabhat ki bírságot a jogsértés elkövetőire, önmagában nem akadályozza meg egy olyan határozat elfogadását, amely megállapítja, hogy ezt a múltbéli jogsértést elkövették.

132 Ami a felpereseknek a fenti 115–118. pontban ismertetett érveit illeti, az általuk felvetett kérdés valójában nem az, hogy a Bizottságnak van-e hatásköre arra, hogy határozattal megállapítsa a felpereseknek felrögt múltbéli jogsértéseket, hanem az, hogy a Bizottságnak a jelen ügyben fűződött-e jogos érdeke ahhoz, hogy e jogsértéseket megállapító határozatot hozzon (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ítélet 24. pontját). Ezekkel az érvekkel tehát a felperesek lényegében e hatáskör jelen ügyben történt gyakorlásának módját kifogásolják.

133 Az Elsőfokú Bíróságnak meg kell állapítania, hogy a Határozatban semmi nem utal arra, hogy a Bizottság ténylegesen megvizsgálta volna, hogy van-e ilyen érdeke.

134 Amikor a tárgyaláson erről kérdezték, az alperes a Határozat (651) preambulumbekzdésére hivatkozott, amely a Bizottság azon megállapítását tartalmazza, hogy a felperesek tekintetében jogsértést megállapító határozatot célszerű elfogadni, és amely véleménye szerint lényegében arra utal, hogy ehhez jogos érdek fűződött.

135 Meg kell azonban állapítani, hogy a Bizottság, amikor e preambulumbekzdésben megállapította, hogy „[a]z elévülés szabályai kizárólag a bírságok kiszabására, illetve szankciók alkalmazására vonatkoznak”, és hogy „[n]incsenek kihatással a Bizottság azon jogára, hogy felderítse a megállapodásokkal kapcsolatos ügyeket, és adott esetben tiltó határozatot hozzon”, csak a felperesek azon érvét kívánta megcáfolni, miszerint a szóban forgó jogsértések tekintetében, ha bizonyítottnak is lennének tekinthetők, elévülés miatt már nem hozható határozat. E megállapításból nem lehet

arra következtetni, hogy a Bizottság azt is megvizsgálta volna, hogy fűződött-e jogos érdeke a felperesek által már abbahagyott jogsértések határozattal történő megállapításához.

- 136 Az eddigiekből az következik, hogy mivel a Határozat elfogadása során nem vizsgálta meg, hogy a jogsértések felperesek tekintetében történő megállapítását indokolta-e jogos érdek, a Bizottság jogi hibát követett el, amely a felpereseket érintő részében megalapozza a Határozat megsemmisítését.
- 137 Ráadásul az alperes az Elsőfokú Bíróság előtt nem bizonyította, hogy az ügyben fennállna jogos érdek. Az alperes kétségtelenül utalt arra az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy a jogi helyzet egyértelművé tételéhez fűződő, a fent hivatkozott GVL kontra Bizottság ügyben jogosnak ítélt érdeken kívül a jelen ügyben más érdekek indokolhatják a Határozat elfogadását a felperesekkel szemben, mégpedig a vállalkozások példamutató magatartása ösztönzésének szükségessége, a visszaeséstől való visszatartáshoz fűződő érdek tekintettel a szóban forgó jogsértések különösen súlyos voltára, valamint az ahhoz fűződő érdek, hogy lehetővé tegyék a perindítást a sérelmet szenvedett felek számára a nemzeti polgári bíróságok előtt.
- 138 Meg kell azonban állapítani, hogy a felperes mindössze általánosságban hivatkozik három feltételezésre, de nem mutatja ki az ügynek a felpereseknek felrótt nagyon súlyos és nagyon széles körű jogsértésekkel kapcsolatos körülményei alapján, hogy e feltételezések a jelen esetben megvalósultak, és ezáltal igazolják az ahhoz fűződő jogos érdekét, hogy az említett jogsértéseket a felperesek tekintetében megállapító határozatot hozzon. A Bizottság nem magyarázta meg konkrétan az Elsőfokú Bíróságnak, hogy a szóban forgó jogsértő cselekmények súlyossága és földrajzi kiterjedése mennyiben teszik szükségessé a felperesek egyedi ügyében azt, hogy a Határozat megállapítsa a megszűnt jogsértéseket. Nem terjesztett elő semmit azzal kapcsolatban sem, hogy mi utalna a felperesek visszaesésének veszélyére. Az alperes azokról a perekről sem nyújtott semmilyen, az ügy körülményeinek megfelelő tájékoztatást, amelyeket a jogsértő cselekmények miatt sérelmet szenvedett harmadik felek indítottak, vagy akár indíthatnának.

139 Ezenkívül a felperesek vitatták az alperes által az Elsőfokú Bíróság előtt említett érdekek jogosságát, azzal érvelve, hogy a tekintetükben a kifogásközlés kellően visszatartó hatású volt, semmilyen valós veszélye nem áll fenn annak, hogy megismétlik a szóban forgó versenyellenes magatartást, és a nemzeti bíróságok előtti perindítás lehetővé tételére való törekvés önmagában is vitatható. Az alperes nem tett olyan részletes ellenvetést ezekre a kifogásokra, amely alapján megállapítható lenne az állítólagos érdek.

140 A második jogalapnak ezért helyt kell adni.

A felperesek arra irányuló kérelméről, hogy egyes adatokat töröljenek a jelen ügyekre vonatkozó, közzétett iratokból

141 A felperesek keresetükben azt kérték az Elsőfokú Bíróságtól, hogy tekintettel a tárgyukat, töröljön a jelen ügyekre vonatkozó, általa közzétett iratokból minden utalást a Határozatban nekik felrótt jogsértéssel érintett árukra és időszakokra.

142 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a felperesek által a válaszbeadványukban az ügy irataihoz csatolt iratokból kiderül, hogy a jelen kereset benyújtása után a felperesek és a Bizottság komoly megbeszéléseket folytattak a Határozat közzétételéről. A felperesek azt kérték a Bizottságtól, hogy a Határozat közzétenni kívánt

változatából töröljön minden utalást a társaság nevére, azokra a vitamintermékekre, amelyek tekintetében jogsértést rótt fel nekik, és azokra az egyéb adatokra, amelyek alapján azonosítani lehet őket mint a jogellenes megállapodásban részt vevő vállalkozásokat.

143 A Bizottság azonban végül elutasította ezeket az igényeket, és a Határozat nem bizalmas, az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjának* 2003. január 10-i számában közzétett változata egyértelműen megemlíti azokat az adatokat, amelyekre a felpereseknek a fenti 141. pontban említett kérelme irányult (lásd nevezetesen a Határozat 1. cikkét).

144 Mivel az, hogy ezek az információk a jelen kereset benyújtása után ezáltal nyilvánossá váltak, kizárja a bizalmas kezelést (az Elsőfokú Bíróság kibővített második tanácsa elnöke T-7/93. sz., Langnese Iglo kontra Bizottság ügyben 1994. november 9-én hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 11. pontja, az Elsőfokú Bíróság kibővített ötödik tanácsa elnöke T-102/96. sz., Gencor kontra Bizottság ügyben 1997. június 3-án hozott végzésének [EBHT 1997., II-879. o.] 29. pontja és az Elsőfokú Bíróság kibővített második tanácsa elnöke T-143/96. sz., Volkswagen és Volkswagen Sachsen kontra Bizottság ügyben 1998. július 3-án hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 20. pontja), a felperesek által előterjesztett kérelmet el kell utasítani.

A költségekről

145 Az eljárási szabályzat 87. cikkének (2) bekezdése szerint a pervesztes felet kötelezik a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel az alperes pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően a felperest a költségek viselésére kell kötelezni.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) Az EK 81. cikket és az EGT-megállapodás 53. cikkét alkalmazó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – „vitaminok”-ügy) hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK bizottsági határozatot megsemmisíti a felpereseket érintő részében.**

- 2) Az alperest kötelezi a költségek viselésére.**

Legal

Lindh

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Vadapalas

Kihirdetve Luxembourgban, a 2005. október 6-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

H. Legal

hivatalvezető

elnök